SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 219. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 16, 1991. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 16-го ЛИСТОПАДА 1991 Ч. 219. РІК XCVIII.

РУХ КРИТИКУЄ ДОГОВІР

Київ (УНІАР). — За підписом голови Руху Івана Драча оприлюднено заяву Руху щодо парафування (підписання ініціалами) між державної економічної угоди.

Подію 6-го листопада розцінено у заяві як загрозу Україні на шляху до її державності. Парафований економічний договір не передбачає механізму вирішення економічних проблем, а є політичним документом, спрямованим на збереження совєтської імперії. Договір суперечить актові про державну незалежність України, законові про економічну самостійність, робить дійсною загрозу економічної експансії сусідніх держав, знищення споживчого ринку та соціяльної інфраструктури республіки.

Рух застерігає, що ратифікація підписаного договору перекреслить найбільші здобутки на шляху національно- визвольних змагань.

В Україні не бачать потреби участи діяспори в референдумі

Київ. — Виступаючи по київському радію у програмі для українців за кордоном, депутат Верховної Ради України д-р Степан Хмара з великою симпатією говорив про політичну діяльність, освідомлюючу працю і фінансову підтримку для багатьох державних, громадських і культурних інституцій української діяспорою, але коли мова прийшла про вибори президента і референдум, який проходитиме в Україні 1-го грудня цього року, С. Хмара висловив своє застереження до цієї справи.

Він заявив, що такі старання українських поселенців в країнах вільного світу, які в більшості є громадянами тамошніх держав, можуть бути навіть шкідливі для України, бо їх ворожі до України сили можуть використати у своїй пропаганді для підірвання референдуму, що, мовляв, до цієї справи вмішувалась негромадяни і немешканці України.

С. Хмара висловив подяку тим українським чинникам, які всякими можливими способами хочуть допомогти позитивному вислідові референдуму, але форма голосування по громадах в діяспорі не є побажаним заходом.

Українська валюта буде добре захищена

Київ (ПБ УНС, Раїса Рудейко). — В понеділок, 11-го листопада. Пресова служба прем'єр-міністра України спростувала повідомлення центральної телевізійної компанії, що голова Верховної Ради України Леонід Кравчук підписав з канадською компанією „Канадієн-банкнот" контракт про друкування українських грошей. Цю інформацію 11-го листопада надрукувала газета „Правда", але вже з посиланням на агентство „Канадієн Пресс" у Києві.

Пресова служба прем'єр-міністра України заявила, що інформація не відповідає правді, оскільки під час перебування в Канаді Л. Кравчук не підписував жодного документу з компанією „Канадієн - банкнот". Протокол про намір щодо цього (але не договір) підписав міністер зовнішньо-економічних зв'язків України Валерій Кравченко. Дальші переговори зі згаданою компанією вела група українських фахівців, до складу якої входив заступник голови правління Національного Банку України, доктор економічних наук Олександер Савченко, та народний депутат України Михайло Швайка. Українська сторона покищо не підписала контракту, запропонованого канадською фірмою.

Заступник голови правління Національного Банку України О. Савченко після повернення з-за кордону дав інтерв'ю кореспонденту газети „Україна Молода". Він сказав, що контракт для надрукування української гривні вже підготовлений, але друкуватимуть їх не там. Де саме і які фірми візьмуть у цьому участь, розповісти відмовився. Однак пояснив, що гривня ще буде сильніша, ніж совєтський карбованець чи польський злот. Вона буде захищена навіть краще, ніж американський і канадський доляри. „Гривня матиме більший захист, ніж її заокеанські 'родичі', але менший, ніж основні європейські", — сказав Савченко і пояснив, що сильніший захист коштує дорожче, тому Україна покищо не

(Закінчення на стор. 3)

В. ЧОРНОВІЛ НАСТРОЄНИЙ РІШУЧЕ

Харків (УНІАР). — Сюди прибув кандидат на президента Вячеслав Чорновіл.

Оцінка Чорновола тут покищо одна з найнижчих серед усіх областей. В. Чорновіл зустрівся з виборцями та депутатами рад усіх рівнів. Він заявив, що теперішній уряд України нічого не вартий. Якщо він стане президентом, то перше що зробить — це замінить уряд. А парафований Фокіним у Москві договір про економічне співтовариство негайно анулює.

Перебуваючи в Сумах день перед тим, В. Чорновіл заявив, що у цьому місті йому є на кого спиратися.

Українські кандидати не мали успіху у виборах в Польщі

Варшава. — Українська газета „Наше Слово", орган Об'єднання Українців Польщі, помістила у числі з 10-го листопада коротку, дещо песимістичну, нотатку про парляментарні вибори, до яких ставали також численні українські кандидати і представники інших національностевих груп.

Згадана газета пише, що посла від української громадськості в Польщі у сеймі Речіпосполитої Польської II-го скликання не буде. Д-р Володимир Мокрий, який дотепер був єдиним послом українського роду в сеймі Польщі і який кандидував від комітету „Солідарности" в Гожівській окрузі у Кракові, програв вибори в користь свого опонента С. Собанського. За кандидатуру Мокрого голосували 3,172 виборці; за Собанського 5,133 особи.

Крім того газета перераховує всіх кандидатів-українців, які кандидували у виборах, але, як твердить газета, ані один з них не здобув відповідної кількости голосів, щоб попасти на список послів.

В загальному голоси на українських кандидатів і кандидатів з виборчого бльоку меншостей, віддали тільки 29,428 виборців. Тому, може й цілком слушно, газета закінчила свою нотатку таким песимістичним стверджанням: „Перші орієнтаційні виборчі дані принесли чимало відповідей і ще більше питань. В одному немає сумнівів: від цьогорічних парляментських виборів годі вже буде говорити, що українців у Польщі можна рахувати кількома сотнями тисяч. Такою бо є виборча правда".

Відбудуться концерти відомих камерних ансамблів

Ню Йорк. — В найближчих двох тижнях в метрополітальній околиці Ню Йорку відбудуться два камерні концерти з участю ансамблів: квартету ім. Лисенка з Києва та камерного ансамблю „Нова", як продовження мистецької співпраці цих двох одиниць.

У неділю, 17-го листопада, в репрезентативній серії концертів Трініті в Ню Йорку виступить квартет ім. Лисенка з програмою: смичкові квартети Бетовена, Лисенка та Шостаковіча і фортепіяновий квінтет Барвінського з участю піяністки Лариси Крупи. В склад квартету ім. Лисенка входять: перша скрипка — Анатолій Баженов, друга скрипка — Аркадій Винокуров, альт — Юрій Холодов, віолончеля — Віктор Гайдук. Концерт відбудеться в каплиці св. Павла, Бродвей і Фултон вул., на долішньому Мангеттані о год. 4-ій по полудні. Квитки: 10 дол.

У п'ятницю, 22-го листопада, камерний ансамбль „Нова" розпочинає серію концертів сезону 1991—92 в церкві св. Вознесіння в Морріставні, Н. Дж. В концерті виступають члени — Джім Шлефер, флейтист, Лариса Крупа, піяніст, та члени квартету ім. Лисенка. В програмі: Барвінський, Брамс, Моцарт і Шостакович. Концерт о год. 8-ій вечора в церкві св. Вознесіння, 91 Мейпл авє., в Морріставні. Квитки: 10 дол. і 7 дол. для сеньйорів і студентів.

Науковець радить забути про Совєтський Союз

Ню Йорк. — Андерс Аслянд, автор книжки п. з. „Горбачовські зусилля в ділянці економічних реформ" і директор Стокгольмського інституту для совєтських і східньоевропейських студій, помістив у газеті „Ню Йорк Таймс" з 8-го листопада цього року, авторську статтю, у якій дораджує західнім політикам, а зокрема керівникам держав, забути про Совєтський Союз, який у практичному значенні не існує, усі його головні інституції розв'язані, або самоліквідувалися, діяльність Комуністичної партії заборонена, а КГБ нібито перебудувався. Тихо, без зайвого розголосу, численні союзні міністерства перейшли у державну систему Російської федерації, або створили російські індустріяльні корпорації, які почали ульоковувати свої більйонові капіталя у твердій валюті і золоті у закордонні банки і від цієї нечуваної досі крадежі ніхто їх не пробував навіть стримувати.

Совєтський парлямент, тобто Державну раду, яка складається з президента Михаїла Горбачова і представників всіьмох республік, не можна називати законодавчим тілом. Зрештою рада рідко коли сходиться, а якщо сходиться то активну участь в ній беруть тільки делегати РСФСР і Білорусі. Дуже мало залишилося із Союзу перебраного в 1985 році М. Горбачовим, міністерство закордонних справ СССР з економічнотоваре, не функціонує справно совєтський центральний банк. Совєтський Союз тепер не відповідає навіть вимогам для дипломатичного визнання: здекомплектований уряд, не контролює жодною територією, а неіснуюча держава не повинна знаходити в міжнародному світі дипломатичне визнання. Головні особи на Кремлі — М. Горбачов і його економічний дорадник Григорій Явлінський — контреверсійні особи, діяльністю, яких більше цікавляться на Заході, як у колишніх республіках СС-СР.

Захід повинен змінити свою дотеперішню політику, яка підтримує ідею втримання за всяку ціну московської імперії і закинути свої мрії про існування сильного колишнього Совєтського Союзу, який існував в минулому, бо тепер навіть збройні сили починають ділитися по лінії вимог республік.

А. Аслянд вважає, що економічна програма, яку проголосив і починає здійснювати на практиці президент Російської федерації Боріс Єльцин, має усі вигляди на успіх, очевидно з допомогою Заходу, який в першу чергу повинен позбутися ілюзії рятування неіснуючого Союзу, бо в противному випадку усі його доломога пропаде, або опиниться у приватних руках спекулянтів, які поповнять свої конта у закордонних банках.

Республіканські уряди, які все ще легітимні, повинні випрацювати свої власні економічні і політичні структури, сперті на їхній власній валюті і монетарній політиці співпраці з Заходом. Автор підкреслює, що урядові речники в Україні і економісти свідомі цього.

Очевидно, що велику реформу республіки не зможуть перевести самі, своїми власними силами. Вони потребуватимуть технічної допомоги Заходу і фінансової підтримки з передумовою, що членські держави Монетарного фонду і взагалі західні країни визнають незалежні республіки і встановлять з ними дипломатичні та торговельні зв'язки, замість бовтатися в порожнечі, на яку перетворився колишній Совєтський Союз.

УКРАЇНА НЕ БЕРЕ УЧАСТИ У ПЕРЕГОВОРАХ ПРО СТВОРЕННЯ „ОНОВЛЕНОГО" СОЮЗУ

Москва. — Пресові агентства і акредитовані в Москві кореспонденти повідомили в четвер, 14-го і в п'ятницю, 15-го листопада, що сім республік СССР — Російська федерація, Білорусія, Казахстан, Азербайджан Киргізія, Таджикістан і Туркменія — погодились вести переговори про створення „оновленого" Союзу на засадах конфедерації з центральним урядом в Кремлі, який, як інформують деякі агентства, базуватиме свою працю на постановах республік і координуватиме політику, економіку, оборону, фінанси тощо згідно з новою конституцією, яка мала б бути випрацювана незабаром.

Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Сердж Шмеманн пише у числі з 15-го листопада, що покищо не відомо, які уповноваження матиме центральний уряд і взагалі згода сімох республік мусить ще бути ратифікована республіканськими верховними радами тих республік, які евентуально погодяться підписати договір про створення „оновленого" Союзу, чи, як тепер його почали називати „Державної ради республік". Шмеманн підкреслює, що Україна, Грузія і Молдова не вислали до Ново Огарево своїх представників і участи в розмовах не брали. Речники Президії Верховної Ради України заявили незадоволеному Михаїлу Горбачову і кореспондентам, що Україна не може тепер, перед виборами президента і референдуму, приймати участь в таких переговорах. Отже розмови з Україною на тему створення нової московської імперії не можуть відбутися до цієї дати, тобто до 1-го грудня.

Очевидно, М. Горбачов і друга після нього особа в імперії Боріс Єльцин, президент РСФСР, намагалися пояснити присутнім, що майбутній Союз буде складатися із суверенних держав-республік, які фактично керуватимуть Союзом через своїх представників в центральному уряді.

Б. Єльцин заявив після наради, що ще тепер тяжко сказати з кількох республік складатиметься „оновленій" Союз, але „після сьогоднішньої наради я прийшов до переконання, що Союз існуватиме". Вірменські лідери перебувають тепер у З'єднаних Стейтах Америки і тому не взяли участі в нараді, а представники Узбекістану не змогли прибути до Ново Огарево з огляду на транспортові проблеми.

Кореспонденти пригадують, що 10 республік підписали економічний договір а прем'єр-міністер Кабінету України Вітольд Фокін погрозив, що він зрезигнує зі свого посту, якщо Верховна Рада України не ратифікує підписаного ним договору.

Резигнацією погрожує сам М. Горбачов, але всі ці погрози треба трактувати радше як політичну стратегію Москви заставити Україну й інші республіки підписати обидва договори — економічний і політичний. Крім того Горбачов хоче за всяку ціну перешкодити позитивному вислідові референдуму в Україні, вмішуючись до внутрішніх справ республіки, яка, як відомо, проголосила 24-го серпня повну державну незалежність, — кажуть деякі політичні аналітики.

У СВІТІ

НЕВДАЧЕЮ ЗАКІНЧИЛАСЯ спроба лідера польського Демократичного союзу Броніслава Геремека зформувати центристський уряд з представників різних партій, що відпали від „Солідарности". Тепер розпочнуться переговори про зформування уряду з представників партій, що входять до правоцентристського бльоку, який опирається на підтримку Католицької Церкви.

ВИСТУПАЮЧИ НА МІЖНАРОДНІЙ конференції, присвяченій 25-річчю стокгольмського Інституту мирних досліджень, директор гамбурзького Інституту миру Егон Бар заявив, що „у совєтських людей нема спільної пам'яті про демократичне суспільство і ми не повинні чекати, що вони легко перейдуть до нашого мислення... В СССР багато потенційних 'югославів', оскільки довгий час заморожував ся національний дух, однак з поразкою комунізму стало ясно, що національні почуття пережили це заморожування".

ПИТАННЯ ПРО ПОВЕРНЕННЯ Сирії Голянських пагорбів, окупованих Ізраїлем в 1967 році, не може бути предметом обговорення з арабами — такий зміст резолюції, схваленої в понеділок, 11-го листопада, більшістю ізраїльського парляменту.

ПІВНІЧНА КОРЕЯ створює власну атомову зброю і німецькі фірми, очевидно, допомагають їй. Це сенсаційне повідомлення опублікував відомий гамбурзький журнал „Шпігель", посилаючись при цьому на документ федеральної розвідувальної служби, надісланий 23-го жовтня до відомства федерального канцлера Німеччини.

ПІСЛЯ "ВТРАЧЕНОГО десятиріччя" 80-их років Латинська Америка, за виїнятком небагатьох країн, виходить з економічної кризи. Таким є головний висновок звіту Міжамериканського банку розвитку за 1991 рік. Найбільших успіхів добилися Мексіка, Чіле і Венесуела, які вже протягом кількох років виказують стабільне економічне зростання.

ЛОНДОНСЬКИЙ ЖУРНАЛ „Джеймс дифенс віклі" повідомив, що совєтська військова делегація відвідала Тегран і пропонувала там для продажу сучасну воєнну техніку: літаки-винищувачі Су-27, МіГ—31, МіГ—29, бомбардувальники Су-24, протитанкові гелікоптери МІ-28, а також ракети різного призначення.

НЕЗАЛЕЖНЕ СОВЄТСЬКЕ інформаційне агентство Інтерфакс повідомило, що президент Міхаіл Горбачов заявив, нібито зрезигнує зі своєї посади, якщо новий союзний договір не буде підписано в грудні ц.р.

ПРОКУРАТУРА РСФСР порушила кримінальну справу з приводу грошей КПСС. Створено спеціяльну групу з 40 слідчих. Вже закрито конта КПСС в банках, а також гроші, вкладені в різні акціонерні підприємства. Покищо виявлено 5.5 біл. карбованців і понад 15 міл. карбованців готівкою знайдено в сховах.

У СЕЛИЩІ ЧЕРВОНИЙ МАЯК на Херсонщині вирішено відродити Григорієбізюків монастир, який колись був одним з найбагатших на півдні України. Черниць покищо дві — 16-річна та 24-річна.

В АМЕРИЦІ

ПРЕСОВЕ АГЕНТСТВО Ассошіейтед Пресс повідомило, що три австрійські спеціялісти, які недавно повернулися з інспекційної поїздки до Іраку, заявили, що іракський диктатор переховував, але не вживав у війні на Близькому Сході арсенал боєголовок з хемічною речовиною, які практично могли бути використані ним у війні з військами ЗСА і коаліції. Правда, деякі спеціялісти не вірять в ефективність тієї зброї і її доставки до фронтової лінії при наявності розвідчих літаків альянтів. Комісія ООН повернулась із Багдаду і тепер розпічнуться розмови про знищення хемічної зброї в Іраку. СССР і Канада запропонували свої мобільні апарати для знищування газів.

АМЕРИКАНСЬКІ БАНКИ І фінансові установи почали знижувати відсотки тим своїм клієнтам, які мають добрий „рекорд" і своєчасно сплачують позички використані ними через кредитові карточки. Очевидно, не всі банки перенагоолюють цю справу, деякі воліють полагоджувати ці знижкові полегші шляхом індивідуального розгляду. Намагаючись втримати клієнтів деякі банки знизили відсотки від кредитів з 19,8 до 14 відсотків. Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Майкл Квинт пише, що пропагандистами зниження банкових відсотків за користування кредитними карточками є демократи. Але недавно на влаштованому в нюйоркському готелі обіді, де вступ коштував 1,000 долярів, призначених на передвиборчу кампанію Республіканської партії, президент Джордж Буш також підтримував ідею зменшення відсотків.

„ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ Дейвид Динкінс нарешті вдома". Так менш-більш розпочинаються майже усі звідомлення в нюйоркській пресі про поїздку посадника Динкінса до Південно-Африканської Республіки. Посадника вітав щиро при великій участі присутніх чорних африканців, голова Африкансько-національного конгресу, політичного руху, який змагається за рівноправність чорних, Нелсон Мандела. Не зважаючи на те, що поїздка Динкінса вважається приватною і оплаченою з приватних фондів, про його відвідини широко інформують майже усі засоби масової інформації.

УРЯДОВА КОМІСІЯ повідомила, що ціни на товари широкого запотребування підвищились в жовтні цього року на 0,7 відсотків, і це викликало тривогу в консументів, які переконані, що інфляція зростає.

В ЛУЇЗІЯНІ ОБИДВА кандидати, республіканець, колишній член ККК Дейвид Дюк і демократ Едвин Едвардс посилили свою передвибору кампанію перед виборами в суботу. Цікавим є те, що президент Джордж Буш, республіканець, закликав виборців голосувати за демократа Едвардса.

Округи Ню Джерзі та Ню Йорку відбули організаційні наради

Джерзі Сити, Н.Дж. — В суботу, 21-го вересня, в приміщенях Головної Канцелярії УНС відбулися організаційні наради чотирьох Окружних Комітетів стейту Ню Джерзі та Округи Ню Йорку.

В нарадах взяло участь 50 представників відділів та управ цих Округ, як також члени Головного Уряду УНС, які живуть на теренах згаданих округ, а це: Уляна Дячук, головний председник, Володимир Сохан, головний секретар, Олександер Благітка, головний касир, головні радні: Рома Гадзевич, Андрій Кейбіда, проф. Василь Лучків та почесний член Головного Уряду УНС Марія Душник.

Після спільного полудня головний председник У. Дячук розпочала наради привітанням присутніх та запропонувала вісімсячний звіт організаційних осягів УНСоюзу. Вона повідомила, що в цих вісьмох місяцях відділові організатори приєднали 891 нових членів забезпечених на суму 6,354,000 дол., цим самим організаційну квоту виконали на 44.5 відсотків. При цьому головний председник зробила заувагу, що в минулому році на протязі вісьмох місяців організаційна квота була виконана на 58 відсотків.

За успіх в організуванні нових членів вимінила: Михайла Кігічака, Відділ 496-ий — придбав 112 нових членів, Йосифа Чабана, Відділ 242-ий — придбав 35 нових членів і головного контролера Василя Пастушка за придбання 21 нового члена.

Головний председник також відмітила успіхи головного контролера Степана Гавриша за 18 нових членів, д-ра Атанаса Слюсарчука, Відділ 174-ий за приєднання 16 членів та Михайла Турка, Відділ 63-ій, за приєднання 14 нових членів.

У виконанні організаційних квот перше місце здобула Округа Трой-Олбані за виконання квоти на 76 відсотків, а друге місце припало Округі Шамокін за 74 відсотки виконаної квоти. За ними слідували: Округи Бостон, Монтреаль, Вилкс-Беррі і Пассейк — кожна з них осягнула 50 відсотків назначеної квоти.

В Канаді організаційні висліди виказують, що квоту осягнено тільки на 29 відсотків, а з намічених 220 приєднано тільки 63 нових членів.

Наступною точкою програми було звітування поодиноких Округ.

Головний радний УНС проф. Василь Лучків, як голова Округи Ню Йорку, звітував, що у вісьмох місяцях цього року в Окрузі приєднано 60 нових членів забезпечених на 429,000 дол і цим квоту виконано на 39 відсотків. Провідним організатором є Варка Бачинська, яка придбала 12 нових членів на суму 88,000 дол. Організатори, які придбали принаймненше по п'ять нових членів: В. Лучків, Михайло Юзенів, Марія Кульчицька, Іван Пригода і Юрій Юркіль.

Михайло Захарків, голова Округи Перт Амбой, повідомив, що його Округа придбала 12 нових членів забезпечених на суму 113,000 дол., М. Захарко — чотири нові члени і Ірена Пендер — три члени.

Голова Округи Ньюарк Роман Пиндус звітував, що Округа виконала квоту на 39 відсотків. В Окрузі приєднано 35 нових членів на суму 450,000 дол. Організатори, які приєднали принайменше по п'ять нових членів: Мирослав Дерещ, Євген Макар, Роман Лапичак і Теофіль Клебан.

За Округу Джерзі Сіті звітував голова Володимир Білик, повідомляючи, що у вісьмох місяцях придбано 14 нових членів забезпечених на 123,000 дол., а квоту виконано тільки на 19 відсотків. В. Білик вважає, що квота призначена Окрузі Джерзі Сіті є зависока з

(Закінчення на стор. 3)

„ЧАРІВНІ СТРУНИ"

Ню Йорк. — Школа Колісарського Мистецтва в Ню Йорку спонзорує виступи ансамблю бандуристів „Чарівні струни" зі Львова. В програмі — стрілецькі, жартівливі та інші українські народні пісні. Художній керівник та режисер — Ірина Содомора. Концерти ансамблю відбудуться в таких містах, як Ню Йорк (17-го листопада, в залі Українського Народного Дому, год. 2:30 по полудні), Клівленд, Огайо (19-го листопада, год. 7:30 вечора, УЗО зала ім. Митрополита А. Шептицького), Дітройт, Миш. (22-го листопада, о год. 7-ій вечора, Український Культурний Центр), Чикаго (24-го листопада, зала церкви свв. Володимира і Ольги, год. 4-та по полудні), Кергонксон (29-го листопада, зала Союзівки, о год. 7-ій вечора).

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до новостворюваного Фонду Відродження України — УНС, вплинуло від членів УНС до четверга, 14-го листопада 9,320чеків-дивіденд, відсотки від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

236,176.85

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Тайни злочинів КҐБ

Вілліам Сафаєр, один із найвидатніших американських політичних коментаторів консервативного напрямку, оповідає у „Ню Йорк Таймсі" з 11-го листопада про свою три і півгодинну розмову з Вадімом Букатіном, що його Михаїл Ґорбачов — у порозумінні з Борісом Ельциним — призначив після провалу путчу сталіністів на реформатора КҐБ. Сафаєр завдав Букатінові кілька запитів щодо найголосніших „нез'ясованих" злочинів, що їх мабуть доконав КҐБ. Це стосувалося вбивства президента Джана Кеннеді у Далласі в Сіті Техсас 22-го листопада 1963 року. Вбивника Лі Гарві Освалда арештували і, перевіряючи його життєпис, стверділи, що він недавно їздив до Москви. Була підозра, що він був вишколеним аґентом КҐБ, але припинено слідство у тому напрямку, бо коли би воно виявило, що дійсно СССР зорганізувало вбивство Президента ЗСА — то воно грозило б вибухом третьої світової війни. До судової розправи взагалі не дійшло, бо дивним-дивом всі свідки згинули. Букатін заявив, що „такого в архіві КҐБ він не знайшов".

Таку саму неґативну або викрутну відповідь дав на запит Сафаєра щодо причетности КҐБ до атентату на Папу Івана Павла II. Слідство виявило було, що змова проти Папи була з ініціятиви КҐБ, який покористувався своїм болгарським аґентом. Правди дотепер не з'ясовано.

Букатін „не знав" теж нічого про голосну втечу совєтського старшини Юрія Носенка до Канади й Америки. Який ніби зрадив різні тайни совєтських збройних сил, здобув цим довір'я Пентаґону і використав його для шпигунських цілей КҐБ. Подібні відповіді Букатін давав теж на запити щодо конкретної реорганізації КҐБ. Ця установа, яка виросла із ЧеКа почерез НКВД — стала державною у державі, затруднювала півмільйона своїх службовців — „фахівців" різних злочинів і створила в СССР атмосферу страху всіх перед усіми. Букатін подав цифру 39.492 мужа на дальший службі КҐБ, але з дальшої розмови виходило, що ця цифра куди поменшена.

Букатін відмовився дозволити на проголошування даних із архіву КҐБ в західній радіотелевізійній мережі, заявивши, що ці архівальні тайни будуть публіковані в совєтській пресі. Сафаєр закінчує свою статтю висновком, що система залишається ця сама і що „стару отрую будуть переливати з великого казана у півтузена малих глечиків". Букатіна він характеризує як типового „чоловіка Ґорбачова" з цією самою системою крутійства. В одному місці своєї статті він робить саркастичну завважу, що президент Буш міг би запитати свого „приятеля" Ґорбачова щодо деяких нез'ясованих тайн КҐБ.

Нам, українцям, ця справа вже є чужа. В архівах КҐБ у Москві знаходяться подробиці змови і вбивства Симона Петлюри на розі двох вулиць Парижу 25-го жовтня 1926 року. Тільки там скривається вся правда про Шльому Шварцбарта, який ніби мстився на Петлюрі за кривди жидівського народу. Там же в архівах можна би віднайти подробиці змови проти Євгена Коновальця, який згинув у Роттердамі від бомби, скритої у пуделку з цигарами 23-го травня 1938 року. Тільки у тому архіві можна би знайти авторитетну відповідь, хто з членів ПУН-у (Проводу Українських Націоналістів) представив Євгенові Коновальцеві майбутнього виховника Валюха (який негайно після того атентату від'їхав совєтським кораблем з Роттердаму) — і як це сталося, що така розумна й досвідчена людина, як полковник Євген Коновалець набрав довір'я до порученого йому вбивника? А змова і вбивство Степана Бандери і Ребета?!

Різні народи мають у своїй історії злочини доконані чужою аґентурою дотепер нез'ясовані. Голова делеґації УНР на мирову конференцію у Бересті Литовському, Олександер Севрюк, згинув під час Другої світової війни у горіючому вагоні на території окупованої Польщі. Це було діло німецького Ґестапо, але чому? Цілком не з'ясовано як це сталося, що під час Другої світової війни польський генерал Владислав Сікорський згинув всідаючи до гелікоптера, — існує здогад, що це було діло англійського дипломата на службі КҐБ...

Маємо вістку з Варшави, що там зберігся архів Виділу міністерства внутрішніх справ та архів Дирекції поліції у Львові з 1919-39 років. У цьому архіві скриті тайни однакового діяння польської політичної поліції як і совєтської аґентури в Галичині. Можливо, поступово, все вийде на денне світло.

Крім українського фактора в розпаді „несокрушимой и легендарной" помітну ролю ґрають й інші республіки — Азербайджан. Республіка вважає себе в стані війни з Вірменією й дуже незадоволена тим, що підрозділи Совєтської армії, на думку президента Муталібова, не втручаються в конфлікт по стороні Азербайджану, тобто не виконують „свій конституційний долг по захисту територіяльної цілости республіки перед агресією зі сторони Вірменії". Тому І-го жовтня Муталібов на засіданні Дер жавної Ради заявив, що Азербайджан не буде підписувати економічну угоду, доки Міністерство оборони не забезпечить республіку військовою технікою та зброєю. Для проведення самостійної військової політики тут створено Раду оборони, куди ввійшли й представники опозиції. Обговорюється статус Каспійської військової фльоти. Але там часом республіка наражує сили ОМОНу, котрий вже нараховує понад 12,000 й має не абиякий військовий опит в Нагірному Карабаху. Пляни військової розбудови передбачають створення 30-тисячної армії трьох видів: сухопутної, повітряної та морської. Експерти не виключають співробітництво Азербайджану в військовобудівельній справі з сусідніми Іраном та Туреччиною.

Вірменія. Теж не підтримує ідеї спільних збройних сил. 5-го жовтня прем'єр-міністер Ґ. Багратян заявив, що цієї осені буде за-

Микола Муратов

АРМІЯ „ВІД ТАЙҐИ ДО БРИТАНСЬКИХ МОРІВ"

II.

проваджений „експериментальний призов до республіканської армії та перехід деяких промислових підприємств на військове виробництво". Насьогодні, за словами цього ж Багратяна, республіка не опрацювала до кінця військово-стратеґічну концепцію, але ні для кого не секрет, що така концепція буде будуватися навколо територіяльних спорів з Азербайджаном за Карабах та історичного суперництва з Туреччиною.

Ґрузія. Згідно з Наказом президента Гамсахурдія створено міністерство оборони республіки, котрому поручено формування національної армії та її озброєння. З травня ц.р. існує республіканська національна ґвардія, але гостре політичне протистояння в Ґрузії після серпневого путчу й розкол в лавах ґвардії не дає можливість реалізувати найближчим часом ідеї президентського наказу. Але, безумовно, що ядром ґрузинської армії будуть ті сили, котрі ґрупуються навколо ідеї захисту територіяльної цілости, в війні за Південну Осетію.

Казахстан та республіки Середньої Азії. Претенсії країн цього реґіону на власні збройні сили — мінімальні. Взагалі, ця частина колишнього СССР на цей день є „найбільш союзною". Представники цих республік погоджуються з ідеєю єдиних Збройних сил, єдиного оборонного простору й тощо. Нормотворча діяльність тут обмежується регулюванням взаємин місцевих властей з військовими. Тільки в Узбекістані прийнято рішення про створення ґвардійської національної ґвардії, але гостре політичне протистояння в Ґрузії після серпневого путчу й розкол в лавах ґвардії не дає можливість реалізувати найближчим часом ідеї президентського наказу. Але, безумовно, що ядром ґрузинської армії будуть ті сили, котрі ґрупуються навколо ідеї захисту територіяльної цілости, в війні за Південну Осетію.

Молдова. У республіці прийнято рішення про створення власних збройних сил кількістю в одну-дві дивізії. Концепція оборони базується на плянах підписання двосторонніх угод про дружбу з Україною, Румунією та Росією. Совєтські війська, розташовані на терені Молдови, офіційний Кишинів сприймає як іноземні. На початку вересня президент Снеґуров підписав наказ про вихід частин Совєтської Армії з Молдови. Як і в Азербайджані, власний військовий опит базується на придушенні підбуреного з центру сепаратиз му в Придністрянщині та Ґаґаузі.

Білорусія. На початку жовтня президія Верховної Ради прийняла постанову про створення власних збройних сил й доручила урядові до 1-го листопада подати пропозиції по їх устрою та принципах будівництва. Але на відкритті сесії ВР це питання було знято „по резонам скудности бюджету та можливості загострення внутріполітичної ситуації". Таким чином ідея про створення власних збройних сил та республіканської національної ґвардії ще не зматеріялізована й досі залишається на рівні громадського руху, підтримано опозиційним Народним фронтом.

Країни Прибалтики. Після визнання незалежности прибалтійських країн колишнім Союзом та міжнародною спільнотою, 120,000 угрупования Совєтської армії разом опинилося за кордоном й придбало там статус окупаційної армії. Порядок виведення підрозділів обговорюється на двосторінніх переговорах. Але на прикладі військ, розташованих в цьому реґіоні, зайвий раз підкреслюється головна риса сьогоднішньої Совєтської армії — при в'язність до теплих квартир та комфотних умов життя. У пресі часто можна почути про відмову тієї чи іншої військової частин переїжджати в Росію із-за браку відсутности нормальних умов життя.

(Закінчення на стор. 3)

„НАМ НЕ ТРЕБА ДОПОМАГАТИ"

Київ (ПБ УНС, Р.Р.). — Про бурхливі зміни в культурному і політичному житті України знають уже всі. Зате економіка не те що кульгає, а буквально зламала хребет. Таке враження, що перехід до ринку — порожня балаканина. Шоправ да газети, радіо, телевізія широко реклямують — часто як на Заході — „неперевершені" можливості банків малих підприємств та інших бизнесів. Отож прийшло мені на думку познайомитися хоча б з одним українським бизнесменом.

Мій співрозмовник — Володимир Марченко, голова правління приватної фірми „Ортес". Закінчив Київський технологічний інститут харчової промисловости, факультет енергетики.

— На початку своєї кар'єри я думав, що буду науковим фахівцем, або займуся міжнародно-економічною діяльностю. Але з'явилися кооперативи. Привабила можливість виходу на вільний власний бизнес і ось уже п'ять років я займаюсь бизнесом.

— З чого починали ви свій бизнес?

— Починали з того, що хотіли зробити промислову лябораторію, яка б виробляла невеликі партії сучасного найновішого обладнання, а потім — тиражувала його. А далі — продавати готові розробки великим підприємствам, в тому числі і за кордон. Але так сталося, що не давали змоги реалізувати цю програму. Ми були поодинокі. Працювали в державній структурі. Друзів у нас було менше, ніж ворогів. Отож той задум здійснити маємо намір тепер, коли у нас з'явилася досить міцна виробнича база — полімерне виробництво. Продукція, яку ми виготовляємо, іде за кордон. Це рури з поліетилену, тара пластикова різноманітна, плівки для парників тощо. Дуже тяжко було вижити в умовах страшенного натиску з боку державно-монополітичної системи. Проте ми вижили. Фірма „Ортес" — це фінансова компанія. Якщо брати західній тип — це „голдінг компанія". Фінансування ідей будь-яких фахівців, а також забезпечення технічними засобами, необхідними для їх реалізації.

— Чи працюєте ви з західними партнерами?

— Зав'язуються досить міцні стосунки з американськими і західньоєвропейськими партнерами, традиційно з Польщею.

— А як у вас з мовним бар'єром?

— Більшість наших працівників розуміє іноземну мову. Я особисто розмовляю на побутовому рівні, як англійською, так і еспанською. Але якщо це офіційні зустрічі, то зі мною працює перекладач.

— А яка заробітна плата ваших працівників?

— Справа в тому, що однією з найхарактерніших рис специфіки совєтського способу життя є всілякий дефіцит. І скільки не дай також проти, щоб допомагати Україні. Ми — не жебраки. У нас є дуже великий потенціял. Тому я віддаю перевагу лише партнерству, і тільки партнерству.

Працюючи в Польщі з західніми інвесторами, в тому числі і з американськими (які інвестували гроші в Польщу) ми переймемо їхній досвід, щоб тут, на Україні, уникнути помилок і зробити кращі умови для бизнесу.

Є багато закордонних фірм, які вже переконалися, що ми досить поважний і серйозний партнер. Ці фірми представляють наші інтереси і ми їм довіряємо. В Америці теж є декілька таких фірм.

— Скажіть, ви гроші свої тримаєте в валюті чи в карбованцях?

— Ми стараємося гроші взагалі не тримати.

— Але ж ви можете їх покласти в банк за кордон!?

— Формально ми це робити не можемо. Скажімо так, нерозумні рішення союзних урядових інституцій набагато ускладнюють роботу українських фірм. Але ми вийшли з положення, створивши широке коло партнерське коло, яке дозволяє нам координувати свою діяльність. Фірми Польщі, Німеччини, Італії, Америки репрезентують нашу діяльність.

— Коли ви збираєтесь їхати до Америки?

— Поїздка до Америки призначена на 12-го листопада.

(Закінчення на стор. 3)

Про це і те

Про прощання із старим автом

Хай мене ніхто не переконує, що можна прив'язатися лише до живої істоти.

Коли ви велику частину свого життя проводите у авті, воно стає таким вашим вірним приятелем як пес, кіт чи інша звірина, воно зчасом близьке кожним заглибленням на сидженні, і кожним каліґтвом, що зарисував його час і постійні мандрівки по вулицях Ню Йорку. Навіть ґуркіт мотору має свою вимову, що її тільки постійний водій може зрозуміти.

Тому, коли приходиться попрощати такого вірного приятеля і віддати його у невідоме — стає жалко.

Скільки миль ми проїхали разом — у повній згоді, вимінаючи небезпеки американських шляхів, скільки годин ми простояли, затримуючись у русі, або просувались слимаком вперед, хвилюючись, що не наспіємо на час до роботи чи на одне із численних українських засідань.

Але цей постійний приятель моїх подорожів ніколи не перешкоджав мені думати і дозволяв укладати статті чи фейлетони, не перериваючи ні одним звуком тиші.

Він знав також моїх пасажирів, що їх доводилось часом возити і ставився до них з поблажливістю та навіть в деякою сердечністю. Скільки розмов на різні теми довелося наслухатися моєму „сивому коникові", розмов про людей і про почування, про проблеми щоденного життя і про проблеми політичних подій.

Однак мій „коник" був завжди дуже дискретний і нічого не виходило назовні із того, що він чув і зрозумів.

Коли прийшлося везти його напризволяще пригадувалися різні події, пригоди чи переживання, з якими моє авто за ці роки служби було зв'язане. Вони пересувались немов на невидимому екрані перед очима, а з ними і почуття, що ось кінчається ще один відтинок життя. Треба було також усунути всі дрібнички — невід'ємні з автом, а які ставали в пригоді його водієві. Парасоль, дощовик, мапи околиці Ню Йорку, охорона від сонця на передні шиби і вкінці все це, що береже від лиха подорожніх майже в кожному авті: медалик Матері Божої, а на „щастя" старий європейський комінярчик, що ще із дитинних років був пов'язаний із запевненням, що „все буде добре".

Вони берегли, як могли це авто, хоча довелося „пережити" три вломи і з його багажника „зникли" різні речі, а в останньому році треба було мати аж чотири ключі, щоб його вживати — як наслідок нападників, що хотіли „коника" вкрасти його власниці.

Ми попрощалися, як пристало на приятелів — мовчки і без сліз. Я поклепала ще раз його вже добре загнений бік і відійшла, не оглядаючись...

І хай мене ніхто не переконує, що можна прив'язатися лише до живої істоти.

О-КА

Ганна Черінь

За незалежність!

Нарешті! Які ми щасливі,
Що вже дочекалися змін!
Часи несподіваних зривів,
Часи вулканічних новин.

Шлях зорями зір мій накреслив,
Зарубую в мозок слова:
Моя Україна воскресла —
Ясна, незалежна, жива!

Свободи терниста дорога —
Для нас бо вона ще нова...
В ній трудноші, скрута, тривога —
І сила раптова, жива!

Ворожі тріщать загорожі,
До пекла летять шкереберть.
Душа і думки на сторожі —
Життя переборює смерть.

У серці бринить безбережжя,
На оці щаслива сльоза.
За нашу ясну незалежність
Ми всі голосуємо — ЗА!

Святослав Гординський

ПОЇЗДКА В УКРАЇНУ

IX.

Я сказав, що проєкти готові і вишлю їх на апробату до Риму, а після затвердження виконаю потрібної величини рисунки для італійських майстрів мозаїки, які вже працювали під моїм керівництвом і знають, що і як треба зробити. На кінці авдієнції мене запрошено прийти увечорі в 6-ій на вечерю з нагоди іменин Блаженнішого. Моя Лада вже відлетіла до свого Парижу, тож я прийшов сам. За довгим столом засіло півсотки гостей, між якими я зустрів моїх знайомих отців з Америки і запізнався з різними мені до того часу незнаними особами сучасного Львова.

Я сподівався, що більш-менш залагодив у Львові свої найважливіші справи і біґав прощатися з ближчою і дальшою родиною, яка розпросталася, не зважаючи на всі сибірські заслання і концтабори. Вони тепер психічно відпочивають, були в доброму настрої і передавали його й мені.

Часто зустрічав я від знайомих і новознайомих особі запити, кого з літературно-мистецького світу післявоєнної доби зустрічав я у Львові. Я був майже безрадний відповісти. Один раз зловив мене сам, — Вітольд Манастирський спитав мене, чи я його пізнаю? Я сказав, що з вигляду ні, але що знаю його з 30-их років, бож на восьмій виставці АНУМ 1936 року я виставляв його картини, тоді студента Варшавської Академії мистецтв. Зате легко пізнав Миколу Колессу, портрет якого я малював і з яким, та ще з Владком Ласовським, ми лазили на Ґоверлю, де незабутньо під час ґромової зливи ми застрягли в безвихідних кущах жерепу. Щождо літературно-мистецько-музичного світу Львова під кінець війни, то він чесно здезертирував „з-під сонця сталінської конституції" на Захід. На знаменитих портретних карикатурах ЕКО, де зображено 44 культурних діячів Львова 30-их років, сьогодні залишилося тільки п'ять — Е. Козак, В. Витвицький, М. Мороз, О. Тарнавський і я. Проте найменшого відчуження серед осіб, яких я ніколи не знав, я не відчував. Нас єднало те саме повітря, та сама культура княжого города і ті самі ідеї, які я залишив майже півстоліття тому, покидаючи Львів. Існує латинська приповідка: „Leopolis semper fidelis" (Львів завжди вірний), щодо якої поляки завжди впевняли, що вона відноситься до них. Але пані Історія показала пальцем деінде.

Уже близько до мого виїзду до Києва виринула одна несподівана для мене справа, а саме ґурт культурних діячів галицької столиці висунув думку створити у Львові „Фундацію Ґординських". Навіть не порозумівшися зі мною, вони створили ініціятивну ґрупу з представників творчих спілок і музеїв, договорилися з управою міста і повезли мене до львівської ратуші підписати свою згоду на створення цієї фундації, у складі тих установ, що ними заряджує Національний музей. Беручи до уваги те, що маю масу своїх і несвоїх картин, книг і тисячі листів тощо, я погодився, тим більше, що у Львові вже одна з вулиць була названа „вулицею Ґординських". Вона тягнеться від вулиці Пушкіна (раніше Потоцьких) до вул. Коновальця (раніше Листопада), на якій наша родина жила понад чверть сторіччя. У ратуші невтомний Лубківський з'ясував цілу справу і ми в присутності голови Львівської міської ради Василя Шпіцера підписали потрібні папери, що управа міста зобов'язується всіляко допомогти здійсненню цієї Фундації. Мої нові львівські знайомі прийняли цю ідею дуже прихильно, надіючись, що ця Фундація Ґординських обійме не тільки Ярослава і Святослава, а й сестру Дарію, піяністку і братів — лікаря д-ра Богдана і біохеміка д-ра Володимира. В родині — чотири дійсні члени НТШ, з цілою низкою наукових праць різними мовами.

У ніч на 26-те червня я подався нічним поїздом до Києва.

* * *

У Києві завезено мене до ґотелю „Дніпро" в самому центрі міста. Тут я мав ще чотири дні перед вилетом додому, тож я кинувся оглядати те, чого не встиг побачити раніше. Це був передусім Музей Шевченка, де зібрані його картини, графіка і рисунки. Ще 1940 року в Кракові я видав невелику монографію „Тарас Шевченко — маляр" з репродукціями з репродукцій, а пізніше, вже в Америці, я зредаґував видану Комітетом Українців Канади монографію Шевченка-мистця пера Івана Кейвана, з моєю англомовною статтею (Вінніпеґ, 1964), писав теж про нього в англомовних енциклопедіях. Але тепер, тримаючи в руках винесені мені із сховків оригінальні акварелі, рисунки і ґравюри мистця, я міґ їх подивлятн, зайвий раз стверджуючи, що це твори не то майстра, а справжнього ґросмайстра, який впевненою рукою тримав чи то олівець, чи пензель, чи будь-який ґравюрний прилад. На стінах музею були розвішані картини мистця (олійні, бо акварелям шкодить світло), у вітринах були численні предмети його малярського куншту — палети, фарби, пензлі, ґравюрні дошки і прилади ритовника. Все це давало змогу краще зрозуміти творчу лябораторію поета-мистця. Звідти пішов я ще до хати-музею поета, в якій він жив і творив до часу свого ув'язнення. Це традиційна українська хата в садку-парку серед високих будинків довкілля. Внутрі вона вдалтована так, щоб відтворити атмосферу поетової доби — меблями, килимами, картинами типовими для середини XIX сторіччя, коли то в побуті столиці було ще чимало речей яскраво народного характеру.

Ще під час першої візити в Музеї українського мистецтва я обіцяв директорові того музею М. Романишинові, що після мого повороту зі Львова я дам у музеї доповідь про мистецтво діяспори. В одній з великих виставових заль я говорив про мистецькі осередки ЗСА і Канади, про творчість наших мистців на українському і загальноамериканському ґрунті, про мистецькі напрямки і вимоги нашої ґромадськости від наших мистців. Показував і коментував прозірки таких мистців як Архипенко, Андрієнко, Ґрищенко, Бутовичі, Андрусів, Ґнізделівський, Молодожанин, Ґуцалюк, Мазепа та далеко з молодших. Показав теж кілька своїх „монументальних" проєктів. Накінці після різних запитів винесено мені з магазину середньої величини олійну картину в напівконструктивістичному стилі із запитом, чи це мій твір? Я міґ це потвердити, зрештою, образ мав мій підпис, але як він міґ зберегтися? Можливо тому, що ця картина „Будова моста на Сені", мала чужий сюжет та індустріяльну тему.

Прощаючись з дир. Романишином, ми умовилися, що

(Закінчення на стор. 3)

„Нам не треба..."

(Закінчення зі стор. 2)

— Яка мета вашої поїздки?

— Справа в тім, що досвід нашої фірми, а також мій власний досвід зацікавив фахівців, які займаються урядовими програмами. Ну, наприклад, ми займаємося програмою реорганізації банківського обліку. При чому для цієї роботи залучені люди найвищого фаху, навіть військові. Це вельми зацікавило американських партнерів. Тому для нас відкриваються нові можливості співпраці з Америкою. Ось ця програма є частиною урядової програми. Я їду до Америки у складі урядоаої делегації.

— Чи можете ви назвати, хто їде в складі урядової делегації?

— Державний міністер України Володимир Лановий, який очолює цю групу, має доручення і повноваження Фокіна представляти уряд України. Богдан Гудзан — завідуючий відділом секретаріяту кабінету міністрів з питань власности і підприємства. Олександер Пасхавер — фахівець з грошового обігу. Він візьме участь у підготові теоретичної бази переходу України на власну грошову систему. Лев Дульнев — голова міської ассоціяції наукових підприємств. Віктор Ющенко — заступник голови агропромислового банку „Україна". Це найбільший і най потужніший на сьогоднішній день банк на Україні, який має ліцензію на зовнішньоекономічну діяльність, має рахунки за кордоном і навіть має понад 500 відділень на Україні. Кожне з відділень має право вилучного обслуговування населення і підприємств.

— Чи залежить він від Москви?

— Ні в якому разі. Він має свою політику. Але там працюють люди, які мають свої політичні погляди і це нормально. А що стосується таких центральних питань, як самостійність України, її незалежність, перспективи, то позиція банку вельми категорична.

— Взагалі я вважаю, що наша поїздка буде взаємокорисною для Америки і Великої України, за відродження якої вболівають українці всього світу.

— Дякую, Володимире, Хай вам щастить!

Нині Володимир Марченко — піонер приватного бізнесу на Україні перебуває в Америці у складі урядової делегації.

Поїздка в Україну

(Закінчення зі стор. 2)

1-го жовтня зустрінемося у Вінніпегу на влаштованій, згідно з умовою урядів Канади й України, виставці „500 років українського малярства" з творів Київського музею. Я справді не міг обминути такої рідкісної оказії, як перша міжнародна виставка українського мистецтва, і прилетів до Вінніпегу на її відкриття. Разом з Л. Молодожанином, якому місто Вінніпег будує тепер мільйонний Парк скульптури його імени, ми протягом кількох днів зустрічалися з дир. Романишином та двома експертними дамами-мистецтвознавцями зі штабу Київського музею, й обговорювали проблеми, перспективи і можливості нашого мистецтва в цю пору великих перемін.

Важливими для мене, заангажованому в книжній графіці, були теж відвідини Музею Лаврської друкарні. Закладена 1615 року, вона видала масу всяких книг, не тільки церковних, а й словників, календарів, історичних хронік, перекладів з грецької мови тощо. Ті видання розходилися по всьому східнослов'янському світі. Гарний будинок друкарні в стилі українського барокко походить з початку 1700-их років, сьогодні весь комплекс займає Академія Наук України. В Музеї книги і друкарства можна бачити найраніші першодруки, переплети, друкарські станки і виставку книг від найраніших до сучасних. Там багато є ще в „союзному", тобто російсько-імперському стилі, але й видано вже зміни. Вже усунено зі стендів твори Хрущова і Брежнєва, але був тоді ще Ленін (у Києві був тоді також ще його пам'ятник, який сьогодні вже немає). Проти зміни були видні вже скрізь, ось у вхідній залі у вітринах широко показано видання УКУ (Українського Католицького Університету) в Римі, тоді як на столиках побіч російськомовні проспекти прославляли друкарню, як головного оборонця народу від польського католицизму. Шкода, що не було на цій виставці проспектів від римського УКУ, з вияснянням того, як то український католицизм не дав себе зісти сусідам і що того самого успіху бажає й нашим православним братам.

Я мусів трохи сповільнити мандрівки по місту, бо в міжчасі договорювався з видавництвом „Мистецтво" щодо видання моїх мистецтвознавчих статтей та остаточної їх вибірки з маси матеріялів. Будуть там статті з монографій, журналів, газет, починаючи від львівського „Діла" аж до Ньюджерзької „Свободи" та численних каталогах. Матеріялів є стільки, що ледве чи влізе в один том, бо мають бути й ілюстрації з творів мистців, про яких писалося. Редакцію цього видання перебрав відомий мистецтвознавець Сергій Білокінь. Щодо правописних різниць між західніми і східніми виданнями, то, мабуть, будуть залишені тексти так, як вони були написані в оригіналі. Це ніяк не означає, що наш правопис ще не вироблений, хіба немає різниць між правописами в Англії й Америці? Поки приготується весь матеріял до друку, можливо, що вирівняється теж ситуація з папером, яка буде вирішена щодо накладу, якого може бути не тільки 5, а й 50,000. Це ж Україна, мільйоновий людський потенціял, що рветься до культури, хоче пізнати її і стару, і нову, і перспективи майбутньої, коріння якої має обов'язок сучасне мистецтвознавство. Так і я шукав себе в минулому, крутився біля Св. Софії, Печерська, брами Заборовського, Кирилівської церкви, двічі лазив на верх Золотих воріт, сьогодні вдало відбудованих, зустрічався й обмінювався думками з мистцями, письменниками, науковцями, редакторами і „ніколи не мав часу", але щиро обіцював і собі, й іншим, що постараюся знову і на довший час прилетіти до Києва знову... А покищо щасливий, що мав змогу знову побачити Львів, який знав, і Київ, якого ще два-три роки тому не сподівався будь-коли побачити.

Українська...

(Закінчення зі стор. 1)

робить свої гроші надто дорогими. Українська гривня буде схожою на фунт стерлінгів і матиме кілька рівнів захисту. Перший рівень— наявність водяних знаків. Другий — перевірка „справжности" на касових апаратах кравниць. Третій — перевірка на апаратах банків. Є й інші рівні перевірки.

Контракт про надрукування грошей О. Савченко назвав дуже вигідним і доповів задоволення з приводу того, що допомогу в надрукуванні грошей України запропонували багато країн. „А це означає, що нас визнають". Більше того, дивуються, чому ми зволікаємо так довго з власною валютою".

Далі Савченко пояснив, що рішення Верховної Ради України є, як також і рішення Національного Банку України, але затримує Кабінет Міністрів. Спочатку треба забезпечити внутрішню конвертованість гривні, націоналізувавши Зовнішньоекономбанк, замкнувши його на Національний Банк України, щоб мати змогу контролювати усі валютні приходи і видатки. „Нині ми навіть статистики точної не знаємо". Митниця повинна не пропускати товари через кордон, якщо платні і кредитні операції не є оформлені через Національний Банк України чи його зовнішньоекономічний відділ.

З приводу заощадженя громадян України, то Савченко пропонує свій власний варіянт грошової реформи. Заощадження, які не можуть бути обміняні, перетворити у сертифікати з правом придбання земель, помешкань, акцій тощо. Це, на його думку, дасть пошторвх до приватизації. „Отже програма така: обміняти менше грошей. Зробити товаром тверду валюту, той же доляр. І зробити товаром власність", — сказав Савченко.

Щодо рішення Верховної Ради України про збереження валютних надходжень в Україні, Савченко відповів: „Ми ось з вами сидимо, розмовляємо, пускаємо стріли в неісчуючий центр, а валюта тим часом перекачується в Москву". Отже нічого не вийде, доки митниця не почне оформляти всі товари тільки через український банк".

З надрукуванням власних грошей Україну випередили республіки Прибалтики, але не можна допустити, щоб випередила і Росія, бо це зовсім зупинить економіку України, вважає Савченко. Отже слово за урядом, який має санкціонувати дії Національного Банку України. А тим часом, продовжує він „процес уже запущено. Покищо під 'чесне слово' Національного Банку України... Нині ми маємо фінансувати шосту частину контракту. Це фактично ніщо. Далі домовлено про бартер". Грошову реформу, на думку Савченка, треба розпочинати вже з купонами нового зразку, які вводяться з січня 1992 року і діятимуть до введення української валюти.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ і республіканська меншість в обидвох палатах Конгресу погодились з пропозицією демократів, продовжити виплату безробіття із шістьох до 20 тижнів, особливо тим особам, які вже наблизились до кінця 26-тижневої виплати. Від серпня цього року Президент два рази накладав вето на різні пропозиції демократів: спочатку він заявляв, що він не бачить потреби для продовження виплати безробітним, бо, мовляв, економіка поправляється і інфляції немає, а в останніх чотирьох тижнях Білий Дім апелював до Конгресу взяти до уваги погіршення стану в економіці й те, що продовження виплати коштуватиме державну касу великі гроші. Економічні спеціялісти і представники Департаменту скарбу передбачують, що програма продовження виплат коштуватиме Уряд 5.1 біл. дол.

Армія...

(Закінчення зі стор. 2)

З приводу надрукування українських гривень прем'єр-міністер заявив: „Я дуже негативно ставлюсь до того, щоб друкувати українські гроші за кордоном". На пресовій конференції 13-го листопада В. Фокін повідомив„; що він працює з італійськими фірмами, які готові подарувати Україні повну технологію обладнання, папір, фарбу та все інше і беруть на себе обов'язки змонтувати цю технологічну лінію, навчити людей на ній працювати і через сім місяців приступити до друкування цінних паперів.

Звичайно, всі, хто знають темпи виконання будь-яких робіт в сучасній Україні, не повірили, що через сім місяців можна буде розпочати випуск грошей в Україні. Однак сам Фокін категорично відкидає цю пропозицію Національного Банку України про надрукування українських гривень у Канаді й готування водночас фабрики в Україні, щоб у майбутньому друкувати гроші на місці.

Разом з тим слід відмітити, що Л. Кравчук не поїхав на запрошення М. Горбачова в Ново-Огарєво для праці над новим варіянтом політичного союзу між республіками. Верховна Рада України не послала також туди нікого із своїх представників. Горбачов виявив невдоволення з цього приводу. Пізніше він зателефонував до Л. Кравчука і останній відповів йому, що Верховна Рада України постановила, щоб Україна не брала участи в праці Державної ради Союзу Суверенних Государств, (як тепер вирішили називати те, що залишилося від Совєтського Союзу) до 1-го грудня, тобто до референдуму.

КАНДИДАТ НА ПРЕЗИДЕНТА України Вячеслав Чорновіл заявив, що він не є проти кандидатури Володимира Гриньова на посаду віцепрезидента республіки. Виступаючи в неділю, 10-го листопада, у програмі харківської телевізії, Чорновіл висловив переконання, що „тандем росіянина і українця здолає всі перешкоди". В. Гриньов є заступником голови Верховної Ради України. Вибори президента України відбудуться 1-го грудня.

Округи...

(Закінчення зі стор. 1)

оглядну на те, що багато українців залишили околиці Джерзі Сити. Передовим організатором в цій Окрузі є В. Біляк, здобувши сім нових членів.

Округу Пассейк репрезентував її містоголова Григорій Клименко. Він повідомив, що в Окрузі зорганізовано 15 нових членів на суму 53,000 дол. і таким чином організаційну квоту виконано на 50 відсотків. Провідним організатором в Окрузі є Юліян Котляр, який придбав 12 нових членів.

Продовжуючи програму нарад, головний предсідник повідомила, що з днем 5-го вересня УНС прийняв на працю чотирьох продавців до відділу професійних продавців забезпечення. Вони працюватимуть у стейті Ню Джерзі і якщо ця спроба викажеться позитивною, в такому разі УНСоюз затруднить професійних продавців для інших стейтів.

У. Дячук відтак говорила про пляни святкування надходячого 100-ліття УНС, закликаючи всі відділи та Округи до гідного відзначення цих роковин. Згадала також про допомогу Україні, в програму якої включається курси англійської мови в Україні уфундовані УНСоюзом. Організуванням курсів займаються Зірка Воронка і проф. Василь Лучків. Добровольці, які зголосилися досі на заклик в „Українському Тижневику" продовитимуть курси.

Головний секретар Володимир Сохан просив, щоб присутні звернули увагу на позитивне явище в УНС, а саме те, що пересічна сума новозакуплених грамот життєвого забезпечення зна чно підвищилася і тепер виносить понад 7,000 дол. В дальшому подав перегляд найбільш популярних планів забезпечення та їх користі, поінформував про нові грамоти, які тепер є в продажу, включно з терміновими, двома родами пенсійних грамот, як також повідомив, що нова грамота „універсального" забезпечення знаходиться в підготовчій стадії.

Головний секретар підкреслив, що Головна Канцелярія завжди готова послужити інформаціями, поясненнями та порадою відносно забезпечених планів УНСоюзу. В справах забезпечення, зацікавлені особи можуть звертатися безкоштовно, телефонуючи на число 1-800-253-9862.

Олександер Благітка, говорив про різні фінансові справи, як також про інвестиції, які, він підкреслив, містяться в найбільш якісних бондах (93 відсотки бондів УНС є найвищої кляси, а 6.5 відсотків знаходяться в бондах другої категорії).

О. Благітка сказав, що Союзівка втішається популярністю і УНСоюз плянує дальші відновлення будов цієї оселі; прихід з дому УНС збільшився в цьому році; до Фонду Відродження України — УНС вплинуло 225,000 дол.

Головний касир вимінив деякі цілі, на які в минулому дано допомогу із цього фонду, як також згадав про нові дотації — 50,000 дол. на видання українських читанок в Україні, 10,000 дол. на Фонд „Сейбер" для висилки книжок в Україну, 15,000 дол. для Програми економічної реформи в Україні, при Гарвардському університеті.

Перед закриттям нарад головний предсідник У. Дячук, повідомила, що голова Окружного Комітету УНС в Перт Амбой М. Захарко отримав почесну грамоту конкурсу за звання Братського Союзовця Року 1991 і з тої нагоди вручила йому спеціяльну грамоту.

Д-р МАРКО ЛУЦЬКИЙ
ДЕНТИСТ
Адреса:
30 East 40th Street, Room 706, New York, N.Y. 10016
Tel.: (212) 697-8178

Д-р ЄВГЕН М. ГОЛЮКА
ПОВІДОМЛЯЄ ПРО
ВІДКРИТТЯ СВОЄЇ ПРИВАТНОЇ ПРАКТИКИ
ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ
201 Forest Avenue ■ Staten Island, New York 10301
Години урядування — за домовленням.
Тел.: 1-718-273-0553; 1-718-273-1288

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЗАСЛУГОВУЄ НА ВАШУ ВСЕБІЧНУ ПІДТРИМКУ!
Ukrainian Free University Foundation, Inc.
P.O. Box 1028
New York, N. Y. 10276

Володимир Барагура
МЕЧ і КНИГА
Історичні оповідання для молоді.
Ілюстрації П. Андрусева і М. Михалевича
Ціна 7.00 дол. з портом
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 7% стейтового податку.
SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

"RIZDVO"
A Ukrainian Christmas tale, carol and game for children
First in a series of
Computer software directly from Ukraine
System requirements:
- IBM PC XT, AT, PS 1 or 100% compatible
- 512K available RAM memory
- Hard disk drive
- EGA or VGA display card with a color monitor
- DOS version 2.0 or greater
Please specify 5 1 4" diskette ..... or 3 1 2" diskette
To order: Send $14.95 for each diskette (check or money order) plus $2.50 shipping and handling on the total order to:
Ukrainian Software
6034 W. Irving Park Rd.
Chicago, IL 60634
All orders processed within 24 hours of receipt.
Dealer inquiries welcome.

У ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛІЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої ДОНІ, ДРУЖИНИН, МАМИ і СЕСТРІНКИ
бл. п.
Люсі (Людмили О.) Городиловської
будуть відправлені
СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
30-го листопада 1991 р.
в греко-католицьких церквах
в Стрию, Україна, Статен Айленд, Н. Й.
Озон Парк, Н. Й. і Норт Порт, Фла.
Про молитви просить
РОДИНА

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що в четвер, 14-го листопада 1991 р. відійшов у вічність наш найдорожчий БАТЬКО, ДІДО, БРАТ
бл. п. д-р права
ПЕТРО ДАРМОГРАЙ
нар. 19-го жовтня 1914 р. в Повітно, Україна.
ПАРАСТАС буде відправлений в неділю, 17-го листопада, о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми, 129 E. 7th Street, Ню Йорк, Н. Й.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в понеділок, 18-го листопада 1991 р. о год. 9:30 ранку в церкві св. Юра, а відтак на українській православній цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
Залишені в смутку:
син — ПЕТРО з дружиною ЛЮДМИЛОЮ
донька — МАРУСЯ з мужем ДМИТРОМ МУЛИКОМ
брат — ЯРОСЛАВ з дружиною ЛЮБОЮ
внуки — НАТАЛКА, ПАВЛУСЬ, ЛІДУСЯ
та ближча і дальша родина в Україні і на поселеннях

ПОДЯКА
З волі Господа Бога покинув цей світ і відійшов у вічність дня 30-го червня 1991 р. у Міннеаполісі, Мінн., а був похований 8-ш липня 1991 р. у Клівленді, Огайо
бл. п.
Євген Богдан Круцько
З цілого серця хочемо подякувати усім, що причинилися до віддання останньої прислуги і гошвни нашому дорогому братові, вуйкові, швагрові.
Наша особлива вдячність і подяка для о. монсеньйора Лева Тимкова за прихильне полагодження справи похорону у Пармі, при церкві св. Андрея, та за участь у похоронних Богослуженнях.
Щира подяка о. Андрієві Гановському, церкви св. Йосафата у Пармі за переведення похорону, молитви і глибоко продуману проповідь під час Служби Божої.
Рівно ж дуже дякуємо Евгенові Садовському за настрое вий-релігійний спів під час похоронного Богослужения.
Щиро дякуємо усім приятелям, що несли домовину і відпровадили покійного на місце вічного відпочинку.
Сердечно дякуємо д-рові Володимирові Боднарові за процальне слово у похоронному заведенні, насвітлюючи постать свого товариша з університетських студій у Львові і Відні.
Глибока подяка Галі Карпяк з Міннеаполісу, яка під час недуги бл. п. Евгена, допомогала його сестрі Ірені приміщенням у себе і була у всьому помічною і прихильною.
Усім приятелям і знайомим наша невимовна вдячність, що прибули на похоронні відправи і були з нами в часі наших болючих переживань. Дякуємо за їхні молитви і вислови співчуття.
Зі щедрості серця, шануючи пам'ять бл. п. Евгена і наші сумні обряди, слідуючі особи пожертвували на Служби Божі та на допомогу духовній семінарії у Львові.
На СЛУЖБИ БОЖІ: д-р Іван Лесько, Фльорида, 25 дол. Тарас Загвейч, Клівленд, Огайо, 25 дол.; д-р Олександер і Соня Соколишин, Фльорида, 20,00 дол.; д-р Осип і Анна Мартинюк, Кент, 20.00 дол.; Галя Карпяк, Міннеаполіс, Мінн., 10.00 дол.; Іван Головатий, Клівленд, Огайо, 10.00 дол.
Разом: 110.00 дол.
На ДУХОВНУ СЕМІНАРІЮ у Львові:
по 50.00 дол. проф. Ярослав і Стефанія Іванчук, Кент.; Зенон Круцько, Вінніпег, Канада.
30.00 дол. д-р Михайло й Орися Савчак, Клівленд, Огайо.
по 25.00 дол. д-р Володимир і Надя Шкільник та Галя Кравців, Акрон; д-р Стефан і Люба Іванчук, Кент; мгр Роман і Василина Гординські, Дітройт, Мнш.; д-р Іларіон Калиневич, Вашінгтон, ДК Огайо.
по 20.00 дол. мгр Ярослав і Ярослава Криштальович, Клівленд, Огайо; мгр Мирон і мгр. Марія Масюки, Філядельфія, Огайо; Дарія і д-р Ляриса Микита, Клівленд, Огайо.
по 10.00 дол. мгр Ярослав і Дарія Говикович, Клівленд, Огайо; інж. Ярослав і Марта Сидір, Клівленд, Огайо; Ірена Кашубинська, Клівленд, Огайо.
по 5.00 дол. Ірена Дубас Клівлен, Огайо.
Разом: 325.00 дол.
які переслано до Т-ва св. Софії у Філядельфії.
1000.00 дол. від родини передано прямо на руки Кардинала Івана Мирослава Любачівського у Львові.
Разом: 1325.00 дол.
жертвувано на потреби відбудови духовної семінарії у Львові.
10.00 дол. на поміч дітям Чорнобиля жертвували: д-р Володимир і Люба Боднарі, Клівленд, Огайо, які передано на руки 33-го Відділу Союзу Українок у Клівленді, Огайо.
Усім жертводавцям наша глибока подяка і вдячність, а особливо сердечно дякуємо за молитви та участь у похоронах.
Нехай Господь Бог винагородить усіх своїм Благословенням та обильними ласками.
Ірена і Марія Гавур

Об'єднання Мистців Української Сцени (ОМУС)
ОМУС
діпиться із своїм членством та українською громадою, черговою сумною вісткою, що у п'ятницю, 8-го листопада 1991 Б. р. несподівано відійшла у вічність у Філядельфії, ЗСА
сл. п.
Інна з Шиманських Черняхівська
заслужена концертова співачка, учителька вокальної кляси та кол. директорка УМІ у Філядельфії, довголітній член нашого Об'єднання.
ПОХОРОНИ з української автокефальної православної церкви св. Покрови, на українській православній цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. в понеділок, 11-го листопада 1991 р.
СЛАВНА І ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!
Опечаленим: синові Олегові, синовій та внучкам складаємо щирі вислови співчуття.
Управа ОМУС

Субота, 1-го лютого 1992 року
Коктейл — 6-та веч. Бенкет — 7-ма веч. Баль — 9-та веч.
Оркестра — „ТЕМПО"
The Grand Ballroom
Hotel Atop the Bellevue
Broad & Walnut Sts, Philadelphia, PA. 19103
Товариство Українських Інженерів Америки — Відділ у Філядельфії
— влаштовує —
БАЛЬ ІНЖЕНЕРІВ
З ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ ДЕБЮТАНТОК
1-го лютого 1992 року
Загальні інформації, зміна адреси, справи запрошень:
інж. Євген Зибликевич
11 Old Colony Lane, Marlton, N.J. 08053-1113
Tel.: 609-983-0621
Зголошення дебютанток приймаємо
до 8-го грудня 1991 р. ВІРА АНДРЕЙЧИК
1950 Brandon Rd., West Norrinton, PA. 19403
Tel.: (215) 539-8946

КАЛЕНДАР УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ на 1992
Багатокольоровий і багатий Змістом. Ціна $10 (з поштою).
Маємо також гарні книжечки для дітей і молоді.
Список вишлемо.
CHILDREN'S CARE GROUP
16 Rivercrest Rd., Toronto, Ont. M6S 4H3, Canada. Tel. (416) 769-2535

Children of Chornobyl Relief Fund
AIRPLANE EXHIBIT and ART SHOW
MRIYA
World's Largest Airplane
Daily 10 a.m. — 4 p.m.
Newark International Airport
North Terminal Door 2
Adults $10/Senior, children $5
All proceeds will go towards medical supplies and equipment.

ПАЧКИ на УКРАЇНУ
Повна обслуга для висилки пачок:
з новою і вживаною одежею
з харчами
з продуктами домашнього вжитку
Багато з цих речей можна набути на місці в крамниці.
— ПАЧКИ БЕЗ МИТА ДО ХАТИ
— НЕ ОБМЕЖЕНА ВАГА
— НЕ ОБМЕЖЕНА КІЛЬКІСТЬ
Електронічне приладдя по знижених цінах
КАСЕТНІ РАДІО — ВІДЕОМАГНІТОФОНИ — ВІДЕОКАМЕРИ — ХУСТИНИ — СВЕТЕРИ — ХАРЧОВІ ПАЧКИ
Замовляти пачки на Україну можна з кожної місцевості ЗСА і Канади телефонічно або листовно на адресу:
UKRAINIAN GIFT SHOP
11758 Mitchell
Hamtramck, MI 48212
(313) 892-6563

ПАКУНКИ БЕЗ МИТА! В УКРАЇНУ
та інших республік
НАЙКРАЩЕ ВІДПРАВИТЬ
КОРАБЛЕМ АБО ЛІТАКОМ
компанія з 10-літнім досвідом діяльності
V.I.M. INTERNATIONAL EXPRESS
Тел.: (416) 537 - 3480
* вживаний та новий одяг
* стандартні харчові пачки
* медицина, вітаміни
* нові авта Лада, Самара, Волга
* пересилка комерційних вантажів
* електронна апаратура на європейську систему
* гарантована пересилка долярів (3-4 тижні)
ДЛЯ ВАШОЇ ЗРУЧНОСТІ ПРАЦЮЮТЬ ФІЛІЇ V.I.M.:
BUFFALO: NASZ General Consulting Inc. 628 Filmor Ave. Tel.: (716) 888-9717
CHICAGO: American Travel Agency 2722 W.Chicago Ave. Tel.: (312) 235-9822
PITTSBURG: Chesters Agency 1509 East Carson St. Tel.: (412) 481-2201
BUFFALO: Interport Travel Service Inc. 227 Lombard St. Tel.: (716) 892-8002
ПОШУКУЄМО АГЕНТІВ ДЛЯ СУМІСНОЇ СПІВПРАЦІ. ВИСОКІ КОМІСІЙНІ!
Наша адреса: 215 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L6
Tel.: (416) 537-3480 Fax: (416) 537-6993
*Існують певні обмеження

Увага Читачі!
Український Народний Союз
— висилає —
РІЗДВЯНІ ПОБАЖАННЯ
КОЖНОМУ УКРАЇНЦЕВІ ЧИ УКРАЇНЦІ ПРИ ВІЙСЬКОВІЙ СЛУЖБІ В АМЕРИЦІ ТА КАНАДІ
коли одержить від читачів їх ім'я і прізвище.
Приймаємо зголошені імена і прізвища до 7-го грудня 1991 р.
Просимо виповнити анкету і вислати її на нижчеподану адресу:
Fraternal Activities Coordinator
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Прошу вислати різдвяні побажання до:
Ранга .....
Ім'я і прізвище .....
Адреса військової частини:
.....
.....

У 1991 навчальному році в Українському Вільному Університеті основну увагу було звернено на навчальний процес: курс лекцій на літньому семестрі був насичений, університет був повний студіюючої молоді. Проте Баварія є Баварія, і обмежитися тільки краєвидом вулиці Пінценауер, де розташований УВУ, було б невиправдано, — навіть при найтіснішій співпраці й допомозі Фундації УВУ у ЗСА (а практично завдяки заходам віце-ректора УВУ і президента Фундації УВУ у ЗСА проф. Петра Гоя), професори і студенти могли відвідати цікаві куточки Баварії: цікаві самі собою, а також тим, що там писалися в ті чи інші відрізки історії сторінки українсько-німецьких і українсько-баварських зв'язків. Недавнє побратання Києва з Мюнхеном, як, до речі, високо цінує баварська громадськість, в чому неважко переконатися, відвідуючи Мюнхен, має солідне історичне підґрунтя, яке сягає XI століття, коли онука великого київського князя Ярослава Мудрого Едіґна провадила черничий постриг у селі Пух біля Мюнхену, а в XVII столітті була беатифікована як „блаженна".

Першу цілоденну поїздку двома автобусами ми здійснили 20-го липня в Альпи, на південний схід від Мюнхену. Я пригадав аналогічну екскурсію студентів і професорів УВУ у протилежний кут Баварії — до берегів мальовничого Боденського озера, до містечка Ліндау. Тоді ми їхали розологими рівнинами, які чимдалі на південь переходили у невисокі зелені узвишшя. Тепер же ми підбиралися під саму границю між Німеччиною та Австрією та побачили справжні високі Альпи; деякі вершини навіть в середині літа біліли сліпучим снігом та кригою. Ми з невеликої відстані побачили дві високі і семеро менших вершин Альп, про які складено в цих краях поетичну легенду: про гірського володаря Ватцмана, його пані і про семеро їхніх дітей — Ватцманчуків. До речі, у тутешніх кіосках можна придбати листівки, які ілюструють цю казку. Так самі оповиті Хімзее і Кьонігзее — ми зупинялися на пару годин, вдивляючись у замки й палаци на островах посеред озера Хімзее. Великим любителем будівництва замків був баварський король Людвіг II, який увійшов в історію,з огляду на своє романтичне життя, як король-дивак.

Основною метою цієї екскурсії було місто в Альпах — Берхтесгаден. Тут був важливий осідок української еміграції після Другої світової війни — і досі в чистенькому доглянутому Берхтесгадені мешкає кілька українських родин, які не цураються свого походження, мови, зовсім не збираючись асимілюватися ні самим, ні дітям, ні онукам. Кілька студентів пішли зі мною до базиліки церкви францісканців. На цвинтарі біля самої церкви ми знайшли могили з гарними пам'ятниками знаним представникам української діяспори: письменниці Катрі Гриневичевій, поетові і мистцеві Андрієві Гарасевичу, підприємцеві Степанові Кузиновi, учителеві Олександрові Саєнку.

Ідемо ще вище в гори. Думали — до снігових вершин. Але автобуси зупинялися на галявині. Перед нами будівлі суворої, неприваблівої архітектури. Деякі будинки з обваленим тинком, з-за якого видно червону, мов запекла кров, цеглу вперемiж з великими валунами. Це так звane „орлине кубло" — приватні помешкання Гітлера і його найближчих помічників. Музею, звісно, тут ніякого нема, але людям все ж буває цікаво глянути на ці сумні місця серед прекрасних гір, де визрівали далеко не „прекрасні" пляни нищення і руйнації.

Друга велика екскурсія відбулася 8-го серпня до старовинного містечка Дахау і села Пух. Фундація УВУ назвала цю поїздку „Юкрейніен Дей" — Український День. Я був у Дахау до цього, оглянув його вузенькі мальовничі вулички, чудовий замок у стилі класицизму і трояндовий город при ньому. На жаль, цього Дахау не могли побачити учасники нашої екскурсії 8-го серпня: через обмаль часу було оглянуто тільки сумновідомий концтабір, музей при ньому зі страшними експонатами про знущання і вимирення людей; з крематорієм; єдиним збереженим бараком, у якому були такі „порядки", що за найменшу помилку при застиляні ліжка ув'язненого підвішували на кілька годин до стовпа на сонце або холод. Екскурсія ця була страшною, але по-своєму цікавою, бо пояснення давав живий свідок тих подій, колишній в'язень Дахау, нині вчений секретар УВУ магістер Володимир Леник. До речі, він чудовий гід, знає дуже багато про історію, природу Баварії, про життя українських поселенців на цій землі в центрі Західньої Європи.

Після Дахау тримаємо курс на село Пух. Тут прославилася своїми духовними подвигами в 1074—1109 роках Едіґна, донька-черниця Анни Ярославни і французького короля Генріха Першого. Село Пух, церква в його центрі на високій горі, старезне дерево, в дуплі якого, згідно з легендою, провадила своє скромне життя Едіґна, — все це приваблює сюди багатьох туристів з Мюнхену, особливо християн з різних країн, від'їжджих конфесій. 1988 року під час великих святкувань у Німеччині (як і по всьому світі) 1000-ліття хрещення Русі-України, храм блаженної Едіґни у Пуху відвідали владики обох українських церков у Німеччині, УАПЦ й УКЦ, спільно помолилися разом з вірними у церкві. Усі ми з хвилюванням прочитали такий запис українською мовою, вивішений на стіні в храмі: „Блаженна Едіґно, правнучко святого Володимира, дочко Анни Ярославни, молися за нас і наш нарід. У 1000-ліття християнізації України. Пух, 6 липня 1988 року. Українська молодь у діяспорі".

Ми поверталися до Мюнхену серйозні і замислені. Не хотілося співати пісень, що ми, звичайно, робимо, коли кудись їдемо гуртом. Ми торкнулися цього дня своїм серцем і розумом величних і сумних сторінок історії, побачили і святе, і страшне. З цих ниток зіткана історія. І тут, у Німеччині, і в нас, в Україні. Як, зрештою, по всьому світі.

І це також був урок. В нашому Вільному Університеті.

Д-р Дмитро Степовик

Пізнавальні поїздки по Баварії

Студенти і професори УВУ перед будинком колишнього табору втікачів у Берхтесгадені.

УВАГА! УВАГА!
Хто бажає допомогти своїм рідним в Україні
ТОРГОВЕЛЬНА ФІРМА ДАРІЇ ҐЕНЗИ
ВИСИЛАЄ: нові, вживані речі, харчі, книжки і т. д.
Оплата: $2.75 від одного фунта, без обмеження ваги.
Пачки висилається через канадську фірму
„КОБЗА"
За ближчими інформаціями прошу телефонувати
(212) 228-2266
DELTO EUROPA CORP.
318 East 9th Street, New York, N.Y. 10003

ЩОБ ЗНАТИ — ТРЕБА МАТИ!!!
НА СВ. АНДРЕЯ:
1. АНДРІЇВСЬКІ ЗВИЧАЇ для всіх, пиш за $2.00
На МИКОЛАЯ:
2. Лоточький: В НІЧ СВ. МИКОЛАЯ на 3 дії $2.00
На СВЯТ-ВЕЧІР:
3. Луцик: ВЕРТЕП, КАРТИНА НА СВЯТ-ВЕЧІР $5.00
4. Шкрумеляк: ТРИ КНЯЗІ В ВИФЛЕЄМІ $2.00
5. Олійна: ХРИСТОВА ЯЛИНКА, дит-п'єса $2.00
На РІЗДВЯНІ СВЯТА:
6. КОЛЯДНИК. Коляди і щедрівки та побажання святочні й тропарі $3.00
А на ВЕСНУ.....:
7. Коломиець: ТАРАСІВ ДЕНЬ. Чудове за $2.00
8. ВЕЛИКОДНІ ЗВИЧАЄ-ОБИЧАЇ для всіх $2.00
9. Квітка: СВАТАННЯ НА ГОНЧАРІВЦІ — опера $4.00
10. НАРОДНІ ЯГІЛКИ $2.00
N. S. CZARTORYSKY
200 E. 5th St., 4-B, New York, N.Y. 10003. Tel.: 1-212-475-1190

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

Назву репортажу на першій сторінці „Свободи" в числі з 15-го листопада слід читати: „Наука боргує перед народом". — Ред.

● РІЗНЕ ●

UKRAINIAN SINGLES NEWSLETTER
Serving Ukrainian singles of all ages throughout the United States and Canada.
For information send a self-addressed stamped envelope to: **Single Ukrainians P.O. Box 24733 Phila., Pa. 19111**

● РОЗШУКИ ●

Мати Дуся Шкварченко пошукує свого сина **ОЛЕКСІЯ МИХАЙЛОВИЧА ШКВАРЧЕНКА,** родився 31-го березня **1927 р. в селі Буденівка, весь час проживав у Харкові в 1943 р.,** невідомо де подівся. Хто знає про нього або він сам, прошу писати на адресу:
Eudokia Skwar
4142 42nd St., No. 401
San Diego, CA. 92105

Шукаю сестру **АЛЕКСАНДРУ (САША) СТРАШКО,** останній раз бачила в 1932 р. в Херсоні.
РАЇСУ ГРЕГОРІВНУ ЮШКО і ЮРІЯ ГРИГОРОВИЧА ЮШКА Останній раз бачила їх в 1942 р. в Києві (Хрещатик). Хто знає про них або вони самі прошу писати:
L. Baleisis
8617-B Lake Murray Blvd.
San Diego, CA 92119

● НА ПРОДАЖ ●

МОЖНА НАБУТИ З КИЄВА і ЛЬВОВА
TOP QUALITY
■ ВІДЕО СТРІЧКИ VHS ■ ПЛАТІВКИ ■ КАСЕТИ ■ НИЗЬКІ ЦІНИ
Пишіть по дарові каталоґи
APON RECORD CO.
P.O. Box 3082 Steinway Long Island City, N.Y. 11103
718-721-5599

● SERVICE ●

Українська фірма
„КАРПАТИ"
Займається: ремонтами і перебудовою домів і підвальних приміщень (basement). Plumbing, Bathrooms, Tiles, Electric, Carpentry, Painting, Welding, Roofing, Brick Pointing, Painting and Decorating. Fully insured.
Шукаю СЕКРЕТАРКИ, у віці від 25-30 років, зі знанням української і англійської мов. Vasili Cholak. (718) 545-3611

ШКІРНІ НЕДУГИ
РАК ШКІРИ
ВЕНЕРИЧНІ ХВОРОБИ
ЗАБІГИ ПРОТИ ВТРАТИ ВОЛОССЯ
ЗАСТРИКИ COLLAGEN
ЛІКУВАННЯ ЗМОРЩОК
JIM BARAL, M.D.
ЛІЦЕНЗІЙОВАНИЙ ДЕРМАТОЛОГ
Центр американської дерматології
(212) 247-1700
210 Central Park South New York, N.Y.
(bet. B'way & 7th Ave.)
Medicare приймається.
Пацієнтів приймається тільки за домовленням.
Працюємо також в суботу.
Можете знайти нас скоро в NYNEX Yellow Pages.

LAVKA Company ВІДДІЛЯЄ ВІДДІЛЯЄ
26 First Avenue
Tel. (212) 473-3550
New York, N.Y. 10009
МАЄМО БАНДУРИ НА ПРОДАЖ

● ПРАЦЯ ●

ПОШУКУЄТЬСЯ
УКРАЇНСЬКУ ЖІНКУ
до домашньої праці і до легкої опіки над дітьми. Прошу лишити повідомлення на машині або телефонувати по 9-ій год. веч.
Тел.: (516) 689-3066

Пошукую ЖІНКУ
до опіки двох дітей і до домашньої праці. Мусить говорити по-англійськи і мати дозвіл на їзду автом. Телефонувати веч.
(203) 322-5669

● НА ПРОДАЖ ●

ПРОДАЄТЬСЯ ПОМЕШКАННЯ
з 1-ою спальнею, на Українському Селі в Somerset, N.J.
Просимо телефонувати
(908) 356-7091, (718) 441-1393

● FUNERAL DIRECTORS ●

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУЇС НАЙҐРО — директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА. Our Services Are Available Anywhere in New Jersey. Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням тлінних Останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4222
(201) 375-5555

ПАМ'ЯТНИКИ
з різних ґранітів, ставимо на цвинтарях св. Андрія в Бавнд Бруку, св. Духа в Гемптонбургу та інших
ВІДОМА СОЛІДНА ФІРМА
Cypress Hills Monuments
Власник — українець
ВОЛОДИМИР БІЛЯНСЬКИЙ.
ОКСАНА ЛОБАЧЕВСЬКА К. М. КАРДОВИЧ
800 Jamaica Avenue
Brooklyn, N.Y. 11208
Tel.: (718) 277-2332
Відкрито кожного дня, в суботу включно від 9 5 по пол. в неділю від 10-4 по пол.
На бажання і для вигоди клієнтів радо заїдемо до Вашого дому з проєктами й порадами

+ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

СТЕФАНІЯ ФУР-ТИС член УНС Відд. 358-го в Клівленді, Огайо, померла 23-го вересня 1991 року. Народжена 17-го квітня 1913 року в Ременові, Україна. Залишила у смутку мужа Івана; доньок Мирославу з мужем Богданом Футеєм і дітьми Андрієм, Лідою і Дарією; Марію з мужем Ігорем Федьковим і дітьми: Романом, Юрієм і Доріянок; сваху Марію Футей-Юрків і дальшу родину в Україні і Польщі. Похорон відбувся 28-го вересня 1991 року на цвинтарі св. Петра і Павла в Пармі, Огайо.
Вічна Їй Пам'ять!
Управа

ЛЕОНІД ГАЙДАМАКА член УНС Відд. 5-го Т-ва ім. св. Миколая в Асторії, Н.Й. помер 25-го червня 1991 на 93-му році життя. Нар. 1898 року в Харкові, Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку доньку Іну з родиною. Похорон відбувся 28-го червня 1991 року на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
Вічна Їй Пам'ять!
Маріон Климишин, секр.

БРОНІСЛАВА МАЗУРЧАК член УНС Відд. 204-го ім. А. Гончаренка в Ню Йорку, Н.Й. померла 3-го вересня 1991 року на 80-му році життя. Нар. 22-го жовтня 1910 року. Членом УНС стала 1940 року. Залишила у смутку мужа Івана, сина Йосифа, дочку Джоен і Богенію. Похорон відбувся 9-го вересня 1991 року на цвинтарі св. Реймонда.
Вічна Їй Пам'ять!
Мирон Зелінський, секр.

ІВАН ЛОТОЦЬКИЙ член УНС Відд. 174-го Т-ва „Вятрь" в Дітройті, Мінь. помер 27-го серпня 1991 року. Нар. 1910 року в Тотевчацях, пов. Радехів, Україна. Членом УНС став 1976 року. Залишив у смутку сестру Демчук в Україні, її дві дочки, сестрінку в Англії, сестрінку в Австралії і багато приятелів в Америці.
Вічна Йому Пам'ять!
Атанас Слюсарчук, секр.

ІВАН ГЕНТОШ член УНС Відд. 305-го в Магоні Сіті, Па. помер 5-го жовтня 1991 року на 70-му році життя. Нар. 5-го червня 1921 року в Деланс, Па. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку маму Агнес, сестру Бетті, Сує; брата Йосифа. Похорон відбувся 9-го жовтня 1991 року на цвинтарі св Миколая в Магоні Сіті, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Маргатера Гентош, секр.

СТЕПАН БОБЕЧКО член УНС Відд. 102-го ім. св. Петра і Павла в Клівленді, Огайо помер 25-го вересня 1991 року на 73-му році життя. Нар. 15-го листопада 1917 року в Клівленді, Огайо. Членом УНС став 1936 року. Залишив у смутку сина Михайла; дочку Шерил Манго, братів: Миколу й Івана; шестеро внуків; сестру Мері Тот. Похорон відбувся 28-го вересня 1991 року на цвинтарі св. Петра і Павла в Пармі, Огайо.
Вічна Йому Пам'ять!
Микола Бобечко, секр.

АННА МАТІК, член УНС Відд. 120-го ім. св. Миколая в Аліквіпа, Па. померла 7-го жовтня 1991 року на 74-му році життя. Нар. 26-го листопада 1916 року в Аліквіпа, Па. Членом УНС стала 1957 року. Залишила у смутку мужа Руді, сина Рональда і доньку Джоен Луіс, 3-ох внуків і сестру Катерину Зімер та дальшу родину. Похорон відбувся 9-го жовтня 1991 року на цвинтарі Мавнт Олівет в Аліквіпа, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
Е. Матіш, секр.

БОГДАН ШЕРЕМЕТА член УНС Відд. 281-го ім. Т. Шевченка в Байон, Н.Дж. помер 2-го серпня 1991 року. Нар. 1947 року в Австрії. Членом УНС став 1971 року. Залишив у смутку маму Марію Вольф і брата Василя Шереметту. Похорон відбувся 5-го серпня 1991 року на цвинтарі Мамут Меморіял Парк в Нептун Сіті, Н.Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
Мирон Сірий, секр.

Приймається оголошення
СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ
у „Свободі"

Адміністрація „Свободи" запрошує ВШановних Читачів, Установи, Організації, Товариства, Професіоналістів, Купців і все Громадянство передати свої традиційні святочні привіти у збільшеному Різдвяному числі, що зайдуть у найдальші закутини світу.

Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

1 цаль через 1 шпальту .... $ 7.00	**4 цалі через 2 шпальти $40.00**
1 цаль через 2 шпальти ... $10.00	**5 цалів через 2 шпальти ... $50.00**
2 цалі через 2 шпальти $20.00	**6 цалів через 2 шпальти ... $60.00**
3 цалі через 2 шпальти $30.00	**та в інших розмірах.**

ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ —
за новим стилем ..... до 10-го грудня 1991 р.
за старим стилем ..... до 17-го грудня 1991 р.

При замовленні, ПРОШУ ЗАЗНАЧУВАТИ НА КОТРІ СВЯТА. Оголошення будуть поміщені в порядку їхнього приходу, в першому числі ті, що скоріше надішлють свої замовлення.

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:
"SVOBODA"
30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
В справі святочних оголошень до поодиноких осіб і підприємств адміністрація телефонувати не буде.